

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з курсу “ Досліджуємо історію і суспільство».

Вступ. ЛЮДИНА. СУСПІЛЬСТВО. ІСТОРІЯ

- **ПОЧАТКОВИЙ РІВЕНЬ:** Розповідає про унікальність і неповторність кожної людини, зв'язок людини і суспільства. Поводиться з повагою до гідності інших осіб. Пояснює термін «історія». Розповідає, хто такі історики.
- **СЕРЕДНІЙ РІВЕНЬ:** Пояснює, як людина своєю діяльністю впливає на різні спільноти. Пояснює, що таке гідність людини (з допомогою вчителя). Пояснює термін «історія» в різних значеннях, про що і про кого розповідає історія як наука. Розповідає, хто такі історики, що досліджує історія світу та України.
- **ДОСТАТНІЙ РІВЕНЬ:** Пояснює, як погляди та потреби людей сьогодні і в минулому пов'язані з подіями їхнього життя, станом суспільства. Розрізняє локальні, регіональні, національно-культурні спільноти, співвідносить себе з ними.
- **ВИСОКИЙ РІВЕНЬ:** Обґрунтовує присутність минулого в сучасності, взаємопов'язаність минулого, теперішнього і майбутнього. Висловлює оцінні судження щодо необхідності вивчення історії свого народу і країни та збереженні пам'яті про минуле. Самостійно використовує підручник як джерело знань, коментує його текст під час читання, складає запитання до нього.

Розділ 1. ІСТОРИЧНИЙ ЧАС І ПРОСТІР

- **ПОЧАТКОВИЙ РІВЕНЬ:** Пояснює різницю між одиницями вимірювання історичного часу і співвідносить їх (рік – століття – тисячоліття). Учень вибирає правильну відповідь на рівні «так» чи «ні», має загальне уявлення про лічбу часу в історії, про історичну карту.
- **СЕРЕДНІЙ РІВЕНЬ:** Установлює одночасність подій в історичному просторі, тривалість подій, явищ, процесів та їх часову віддаленість одних від одних (у межах теми, з допомогою вчителя). Установлює послідовність історичних подій за допомогою лінії часу. Розрізняє поняття «географічний» та «історичний» простори. Виокремлює основні елементи карти та пояснює їх значення.
- **ДОСТАТНІЙ РІВЕНЬ:** Пояснює окремі географічні назви та їх історичне походження. Розрізняє умовні позначки на географічній та історичній картах. Ідентифікує на різних картах кордони України та її сусідів, етнографічні регіони України.
- **ВИСОКИЙ РІВЕНЬ:** Пояснює, як географічне положення впливає на спосіб життя і світогляд людей. Визначає орієнтацію об'єктів відносно сторін світу, суб'єкта спостереження. Виявляє вплив діяльності людини на навколишнє середовище; висловлює оцінні судження щодо їх взаємодії. Співвідносить дані карти з іншими джерелами інформації (розповідь учителя, текст книжки, візуальні джерела тощо).

Розділ 2. ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ. ІСТОРИЧНІ ДЖЕРЕЛА

- **ПОЧАТКОВИЙ РІВЕНЬ:** Розрізняє джерела інформації за видами (матеріальні/нематеріальні, первинні/вторинні, текстово-візуальні тощо). Учень вибирає правильну відповідь на рівні «так» чи «ні». Учень двома – трьома простими реченнями може розповісти про історичну подію чи постать; упізнати її за описом.
- **СЕРЕДНІЙ РІВЕНЬ:** Пояснює і доцільно застосовує терміни, поняття, які вжито в запропонованих джерелах. Виокремлює основне і другорядне в тексті джерела. Наводить приклади історичних пам'яток та інших проявів присутності минулого в сьогоденні – топоніміка, лексика, фольклор, соціальні практики тощо. Використовує в

поясненнях інформацію з різних джерел, зокрема тексти та відеоматеріали, усні історичні свідчення, музейні експозиції, власні спостереження

- **ДОСТАТНІЙ РІВЕНЬ:** Визначає тему і походження запропонованого джерела історичної та суспільної інформації Розрізняє факт і судження в запропонованому тексті/медіатексті Формулює запитання щодо достовірності інформації з різних джерел Визначає ознаки, що пов'язують документи, артефакти (музейні об'єкти) та ілюстративний матеріал з історичним періодом (у межах теми) Характеризує способи збереження інформації про минуле та пояснює необхідність збереження історичних джерел у минулому й сьогодні
- **ВИСОКИЙ РІВЕНЬ:** Оцінює інформацію щодо її достовірності, надійності та повноти Використовує пошукові системи для отримання інформації, дізнається значення незнайомих слів Формулює питання різного типу до тексту/медіатексту, візуальних джерел Пояснює способи нагромадження та пошуку інформації

Розділ 3. МАНДРІВКИ У МИНУЛЕ УКРАЇНИ

- **ПОЧАТКОВИЙ РІВЕНЬ:** Учень називає 2-3 події,дати, історичні постаті чи історико-географічні об'єкти.Учень називає декілька подій,постатей,історико-географічних об'єктів, вибирає правильну відповідь на рівні «так» чи «ні» .Учень двома –трьома простими реченнями може розповісти про історичну подію чи постать; упізнати її за описом; співвіднести рік і століття,має загальне уявлення про лічбу часу в історії,про історичну карту.
- **СЕРЕДНІЙ РІВЕНЬ:** Виявляє і розрізняє з допомогою вчителя на прикладах матеріалу теми причини і приводи, результати і наслідки історичних подій, явищ, процесів Установлює одночасність, хронологічну тривалість і послідовність зазначених подій та процесів та їх віддаленість одних від одних, співвідносить подію, історичне явище і століття (у межах теми, з допомогою вчителя)
- **ДОСТАТНІЙ РІВЕНЬ:** Співвідносить з вивченим періодом (епохою) відомі історичні події та особи, визначає сфери суспільного життя, які зазнавали змін Визначає на карті положення географічних об'єктів, культурно-історичних пам'яток, місця історичних подій, згаданих у змісті теми Описує перебіг історичних подій у межах теми та визначає їхню тяглість в історичному процесі Добирає приклади, які розкривають поняття/терміни, що використовуються в межах теми
- **ВИСОКИЙ РІВЕНЬ:**Формулює запитання щодо можливого впливу тих чи інших подій на життя суспільства, окремих груп людей Формулює оцінні судження про вчинки історичних осіб та сучасних діячів, події, явища, процеси з урахуванням отриманих у цілому знань та власного досвіду

Розділ4. ІСТОРІЯ НАВКОЛО НАС

- **ПОЧАТКОВИЙ РІВЕНЬ:** : Учень називає 2-3 події,дати, історичні постаті чи історико-географічні об'єкти.Учень називає декілька подій,постатей,історико-географічних об'єктів, вибирає правильну відповідь на рівні «так» чи «ні». Учень двома –трьома простими реченнями може розповісти про історичну подію чи постать; упізнати її за описом.
- **СЕРЕДНІЙ РІВЕНЬ:** Розрізняє природні, економічні, соціальні, технологічні та культурні зміни та наводить приклади їх впливу на життя людини і суспільства в минулому і теперішньому Пояснює, як життя людини і суспільства залежить від природних змін, науково-технічних винаходів, соціальних обставин
- **ДОСТАТНІЙ РІВЕНЬ:** Виявляє чинники, що впливають на заняття людей, спосіб ведення господарства, соціальний устрій (клімат, географічне розташування, доступ

до природних ресурсів) Послідовно викладає інформацію, будує виступ із дотриманням структури

ВИСОКИЙ РІВЕНЬ: Використовує в поясненнях інформацію з різних джерел, зокрема тексти та відеоматеріали, усні історичні свідчення, музейні експозиції, власні спостереження. Формулює висновок, оцінні судження на основі наведених фактів. Визначає придатність отриманої інформації для добору аргументів.

Розділ 5. РОЗМАЇТТЯ УКРАЇНИ

- **ПОЧАТКОВИЙ РІВЕНЬ:** : Учень називає 2-3 події, дати, історичні постаті чи історико-географічні об'єкти. Учень називає декілька подій, постатей, історико-географічних об'єктів, вибирає правильну відповідь на рівні «так» чи «ні». Учень двома – трьома простими реченнями може розповісти про історичну подію чи постать; упізнати її за описом.

СЕРЕДНІЙ РІВЕНЬ: Позначає розміщення об'єктів на карті, прокладає уявні маршрути, визначає відстані. Порівнює однотипні пам'ятки історії, природи та культури і пояснює їх значення. Послідовно викладає інформацію, будує виступ із дотриманням структури.

- **ДОСТАТНІЙ РІВЕНЬ:** Пояснює причини та наслідки розмаїття в сучасній Україні, аналізує культурне розмаїття України та світу. Висловлює власне ставлення про культурне розмаїття та його цінність для суспільства, виявляє зацікавленість переконаннями інших людей.
- **ВИСОКИЙ РІВЕНЬ:** Дотримується визначених правил і пропонує у разі потреби зміни до них під час організації подорожей для пізнання пам'яток історії та культури, туристичних об'єктів, а також для прогулянок і відпочинку. Оцінює значення подій, явищ, цінність пам'яток культури для конкретного історичного періоду. Пояснює, як погляди та потреби людей сьогодні і в минулому пов'язані з подіями їхнього життя, станом суспільства, як пов'язані минуле, теперішнє і майбутнє в житті кожної людини і суспільства.